

AZOT (SIVI)**GBF- 01****1. KİMYASAL ÜRÜN VE FİRMA TANIMI****Ürün Adı** : AZOT (SIVI)**Kimyasal Formülü** : N₂

Kullanım Alanı : Amonyak sentezinde, katalizörler vasıtasıyla yüksek basınç altında Hidrojen ve Azot'un birleştirilmesinde kullanılır. Kimya, tekstil, gıda, boya sanayiinde inert atmosfer sağlamak ve aşırı yanıcı sıvıların azot basıncı ile transferinde; Elektronik sanayiinde, ampul imalatında ; Gıda sanayiinde yiyeceklerin şoklanması ve uzun süre muhafaza ve nakledilmesinde; Nükleer reaktörlerde; Metallerin sıkı geçme işlemlerinin yapımında; Tanker, boru hattı, kimyasal fabrikaların temizlenmesinde; Isıl işlem fırınlarında kontrollü atmosfer sağlamak için; Tıpta organların dondurulması, korunması ve soğuk ortamda naklinde, Kömür madenlerinin güvenliğini sağlamada ve maden yangınlarında söndürmede kullanılır.

2. BİLEŞİMİ / BİLEŞİM HAKKINDA BİLGİLER

Ticari Adı	% Hacim	CAS Numarası	EEC Numarası	Mevzuat Risk ve Güvenlik Bilgileri
Sıvı Azot	99,999	7727-37-9	231-783-9	Yok

3. TEHLİKELERİN TANIMLANMASI

Renksiz, kokusuz, zehirsiz, inert, parlayıcı olmayan soğutularak sıvılaştırılmış gazdır. Sıvı ile temas doku donmasına neden olur. Hızla buharlaşan sıvı ile temas soğuk yanığa neden olabilir. Soğuk yanığın etkileri cildin renginin gri veya beyaza dönüşmesi ve ciltte su toplaması meydana gelmesidir.

Azot zehirli değildir; fakat yüksek konsantrasyonlarda basit bir boğucu gaz olarak davranır. Boğulma belirtileri; hızlı ve güçlükle teneffüs, hızlı yorulma, mide bulantısı/kusma ve muhtemelen bilinç kaybının ardından ölümdür.

AZOT (SIVI)**GBF- 01****4. İLK YARDIM TEDBİRLERİ**

Teneffüs Edilmesi : Çalışanın riskini en aza indirerek kazazede derhal temiz bir sahaya götürülmelidir. Hava girişinde herhangi bir engel olmamalıdır. Eğer solunum zayıflığı varsa veya durmuşsa, derhal suni teneffüs uygulanmalıdır. Kazazede sıcak ve rahat tutulmalıdır. Daha sonraki tedavi semptomatik ve destek tedavi olmalıdır.

Deri İle Temas : Deri yolu ile temas veya soğuk yanığı durumunda; sıvı bulaşmış elbise çıkarılmalı ve etkilenen bölgeler ılık su ile en az 15 dakika yıkanmalıdır. **Sıcak su kullanılmamalıdır.** Yanık bölge ovulmamalı ve masaj yapılmamalıdır. Yoğun doku donması, soğuk yanığı veya deri yüzeyinin kabarması söz konusu ise hasta hemen bir sağlık kuruluşuna götürülmelidir.

Göz İle Temas : Göz ile temasında, göz kapakları mümkün olduğunca açılarak sıvı haldeki ürünün buharlaşması hızlandırılmalıdır. Göz bölgesi en az 15 dakika boyunca ılık su ile yıkanmalıdır. Hasta işiğe bakamıyorsa , gözler hafif bir bant ile kapatılarak, hemen bir sağlık kuruluşuna götürülmelidir.

Yutma : Normal koşullarda yutma olası değildir. Ürün ile temasta ciltte doku donması meydana gelmişse hastanın derhal doktora götürülmesi gerekir.

5. YANGIN İLE MÜCADELE YÖNTEMLERİ

Uygun Söndürme Aracı / Söndürme Yöntemi : Azot yanıcı değildir. Tutuşan malzemeye uygun söndürme aracı kullanılır. Sıvı azot düşük basınçta (15 Bar) özel stok tanklarında muhafaza edilir. Yangın durumunda sıcaklık artışı ile birlikte basıncın artması stok tankının patlamasına neden olabilir. Yangına maruz kalan stok tankı, yangın esnasında ve sonrasında emniyetli bir mesafeden su ile soğutulmalıdır. Stok tankında gaz kaçağı olan bölgelere gaz sıkışmasını önlemek amacı ile su tutulmamalıdır.

Uygun Olmayan Söndürme Aracı / Yöntemi : Yok.

Yanma Sonucu Ortaya Çıkabilecek Zararlı Maddeler : Yok.

Yangınla Mücadelede Koruyucu Ekipman : Yangın ile mücadele ekibi solunum koruma cihazı takmalı ve alev dayanıklı elbise giymelidir.

6. KAZA SONUCU GAZ YAYILMASINA KARŞI ALINACAK TEDBİRLER

Kişisel Tedbirler : Ürünün yayıldığı bölge derhal boşaltılmalıdır. Koruyucu elbise giyilmelidir. Ürünün yayıldığı bölgeye girişlerde, ortam atmosferi tamamen güvenli duruma gelene kadar solunum cihazı kullanılmalıdır. Ürünün yayıldığı bölge uygun şekilde havalandırılmalıdır. Sıvı azot ile direkt temasta deride "don yanığı" meydana gelebilir. Sıvı ile temastan kaçınılmalıdır.

AZOT (SIVI)

GBF- 01

Çevrede Alınacak Tedbirler : Sızıntı ve yayılma önlenmelidir. Kriyojenik sıvıların gazlaşması havadaki nemi yoğunlaştıracağı için sis bulutları oluşturur. Ciddi gaz sızıntılarının yoğunlaşması fazla olacağı için sis bulutları yoğun olur ve yön bulmada zorluklar yaşanabilir. Gerekli önlemler alınmalıdır.

Temizlik Yöntemleri : Etkilenen bölge havalandırılmalıdır.

7. KULLANMA VE DEPOLAMA

Kullanma : Müşteri sahasındaki sabit tanklar, HABAŞ Kriyojenik Sıvılar ve Depolama Tankları İçin Kullanma Kitabçığında verilen bilgiler uyarınca, eğitilmiş ve tecrübeli kişiler tarafından kullanılmalıdır. Bu tanklar üzerinde herhangi bir şekilde onarım, ayarlama veya değişiklik yapılmamalıdır. Herhangi bir teçhizatın (malzemenin/enstrümanın) hatalı olduğundan şüphelenirse (genellikle yüksek blöf oranları, terlemeler, harici donmalar, çatlak ve/veya yırtılmalar hissedilebilir) bu tip teçhizat kesinlikle kullanılmamalı veya bir kap/tank söz konusu ise 1. Bölümde belirtilen acil telefon numaralarından HABAŞ A.Ş. ile derhal irtibata geçilmelidir.

Aşırı gaz yoğunlaşmasını önlemek için kriyojenik sıvılar her zaman çok iyi havalandırılmış alanlarda kullanılmalıdır. Kriyojenik sıvı kullanılan kapalı ve açık alanlara izinsiz ve gözetimsiz personelin/ziyaretçinin girmesine izin verilmemelidir.

Depolama : Kriyojenik sıvıların depolanması; özellikle bu sıvılar için tasarlanmış, arası vakumlu çift cidarlı tanklar veya arası vakumlu çift cidarlı taşınabilir "LC" diye anılan özel tüplerle sağlanır. Müşteri sahasında bulunan stok tanklarına dolum, HABAŞ taşıma tankerlerince , tanker sürücüsü tarafından yapılır.

Kriyojenik sıvı depolanan kaplar/tanklar gazın belirli basınç değerlerinde (işletme basıncının üstünde) kaçmasına müsaade eden vanalar (Kriyojenik vana) ve/veya çeşitli emniyet cihazları (Mekanik emniyet – safety relief vanaları) ile donatılmalı ve korunmalıdır.

Küçük /portatif kriyojenik kaplarda ise özel delikli stoper veya vana kullanılmalı ve gaz çıkış vanasının çıkışında yoğunlaşan su buharının oluşturduğu buzun sıkışma yapıp yapmadığından emin olunmalıdır. Vana düzenli aralıklarla kontrol edilmelidir. Bu kontroller özellikle uygun olmayan malzeme kullanımında kapta/tankta hasar oluşturabilecek veya patlayabilecek aşırı gaz basıncından korunmak amacıyla yapılmalıdır. Bu nedenle küçük/portatif kriyojenik kaplarda yalnızca kapla birlikte verilen stoper kullanılmalıdır. Bu kaplarda asla tapa kullanılmamalı, nem birikmesi ve kap çıkışının buzla tıkanması önlenmelidir.

Hiçbir zaman kriyojenik gazı tüpü (LC) kapalı bir alanda, örneğin otomobil, minübüs vb. araç içersinde taşınmamalıdır. Bir sızıntı; yangın, patlama ve boğulmaya neden olabilir.

AZOT (SIVI)**GBF- 01**

Özel Kullanımlar : Yukarıda belirtilenlerin dışında özel kullanım alanları olduğu bilinmektedir. Kullanıcılar, bu özel uygulamalar ile ilgili literatürden edindikleri bilgiler, geçerli metodlar ve prosedürlere bağlı kalmalıdır.

8. MARUZ KALMA KONTROLÜ / KİŞİSEL KORUNMA

Mesleki Maruz Kalma Limiti : Havadaki Oksijen seviyesinin % 19,5 altına düşmesi engelleyecek şekilde havalandırma yapılmalıdır.

Mesleki Maruz Kalma Kontrolleri : Sıvı azot ile direkt temasta deride "don yanığı" meydana gelebilir. Bundan kaçınılmalıdır. Azot zehirli değildir, fakat yüksek konsantrasyonda basit bir boğucu gaz olarak davranır. İstenilerek solunulmamalıdır.

Solunum Sisteminin Korunması : Havadaki konsantrasyonu, solunum için gerekli oksijen konsantrasyonundan fazla ise tüplü solunum cihazları kullanılmalıdır.

Ellerin Korunması : Kriyojenik sıvılara dayanıklı eldiven kullanılmalıdır. Herhangi bir kriyojenik sıvı dökülmesi veya sıçraması olduğunda , kolayca elden çıkarılması için eldivenler gevşek olmalı ve eldivenle dahi olsa soğuk teçhizatın yalnızca kısa bir süre için tutulabileceği unutulmamalıdır.

Gözlerin Korunması : Kriyojenik sıvılar ile çalışırken gözler, yüz siperliği veya göz maskesi ile korunmalıdır.

Cildin Korunması : Kriyojenik sıvı sıçramalarından zarar görmemek için; cepsiz ve çıkıntısız tulum önlük veya benzer tip elbiseler giyilmeli, pantolonların paçaları botun veya ayakkabının dışına sarkıtılmalıdır. Islak elbiseler ile çalışılmamalıdır.

Çevresel Maruziyet Kontrolleri : Azot atmosfer havasında %78 hacimsel oranında bulunan bir gaz olup, kimyasal özellikleri bakımından çevreye zararlı bir etkisi yoktur. Sıvı azotun kontrolsüz deşarjı halinde yüzeyde hızlı yayılma eğiliminde olan kriyojenik sıvı ve aşırı soğuk gazın neden olacağı sis ve aşırı soğuk ortam, bölgesel olarak tehlikeler yaratabilir. Bir süre sonra tamamen gaz faza geçen azot atmosfere karışır. Kontrolsüz ve tehlikeli birikimlere neden olacak deşarjlardan kaçınılmalıdır. Herhangi bir nedenle sıvı azotun boşaltılması gerekiyorsa öncelikle diğer bir azot transport tankına aktarılma yolu seçilmeli, bu işlem sırasında çevresel emniyet tedbirleri alınmalıdır.

9. FİZİKSEL VE KİMYASAL ÖZELLİKLER

Fiziksel Hali	: Sıvı + Gaz
Koku / Renk	: Kokusuz , Renksiz
Molekül Ağırlık	: 28,01 gr/mol-gr
Kaynama Noktası	: - 195,8 °C
Ergime Noktası	: - 210 °C

AZOT (SIVI)**GBF- 01**

Kritik Sıcaklık	: - 147 °C
Gazın Özgül Ağırlığı	: 0,967 (Hava = 1)
Sıvının Yoğunluğu	: 0,808 kg/lit (-195,8°C, 1 atm)
Gaz Yoğunluğu	: 1,170 kg / m ³ (15 °C, 1 bar)
Çözünürlük (H₂O)	: 20 mg/l
Diğer Bilgiler	: Zehirsizdir. Havadan biraz daha hafiftir.

10. KARARLILIK VE REAKTİVİTE**Kaçınılması Gereken Durumlar** : İnert, normal koşullarda kararlıdır.**Kaçınılması Gereken Materyaller** : Sıvı Azot'un teması halinde; karbon çeliği, tel vb. malzemelerin kırılğan bir yapıya sahip olmasına neden olur.**Tehlikeli Bozunma Ürünleri** : Söz konusu değil.**11. TOKSİKOLOJİ BİLGİLERİ**

Azot zehirli değildir, fakat toksik etkisini yüksek konsantrasyonlarda basit bir boğucu gaz olarak gösterir. Boğulma belirtileri; hızlı ve güçlükle teneffüs, hızlı yorulma, mide bulantısı/kusma ve muhtemelen bilinç kaybının ardından ölümdür.

12. EKOLOJİK BİLGİLER

Azot , havanın sıkıştırılması ve ayrıştırılması yöntemiyle elde edilmektedir. Ekolojik denge üzerinde olumsuz bir etkisi yoktur.

Ekotoksisite : Söz konusu değil.**Hareketlilik** : Kriyojenik sıvıların fazla miktarda ve kontrolsüz deşarjı halinde zeminde yayılma eğilimi vardır. Ancak bir süre sonra tamamen gaz faza geçerek atmosfer havasına karışır. Yer altı suyuna karışma ve yayılma potansiyeli yoktur.**Kalıcılık ve Bozunabilirlik:** Söz konusu değil.**Biyobirikim Potansiyeli** : Söz konusu değil.**Diğer Ters Etkiler** : Söz konusu değil.**13. BERTARAF BİLGİLERİ**

Tehlikeli miktarlarda birikmelerin olabileceği hiç bir ortama boşaltma ve tahliye yapılmamalıdır. Stok tankında veya "LC" kaplarında kalan gazların bertarafı için HABAŞ A.Ş. ile irtibata geçilmelidir. Kontrollü bir şekilde atmosfere bırakılarak imha edilir.

AZOT (SIVI)

GBF- 01

14. TAŞIMA BİLGİLERİ

Parametre	Tanımlama No	Uygun Nakliye Adı	Tehlike Sınıfı	Tehlike Sınıf Kodu	Etiket Bilgisi	Sevk Etiketi
ADR	UN 1977	Azot, Soğutularak Sıvılaştırılmış	2	3 A	2.2	Parlayıcı ve Toksik Olmayan Gaz

ADR Etiketi :

15. MEVZUAT BİLGİLERİ

Mevzuat Risk Tanımları : Yok.

Mevzuat Güvenlik Tanımları : Yok.

16. DİĞER BİLGİLER

Bilgiler ulaşılabilen kaynaklardan iyi niyete ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği her ne suretle olursa olsun herhangi bir dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat oluşturmadan bilgi amacı ile hazırlanmıştır.